

Jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	3
Bestuur in 2020.....	5
Jaarverslag Sectie Communicatie 2020.....	6
Sectie Richtlijnen 2020	7
Sectie Kwaliteitsborging 2020	9
Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering 2020.....	13
Sectie Onderwijs & Opleidingen 2020.....	14
Sectie Registratie 2020.....	16
Jaarverslag Sectie Wetenschap 2020.....	18

Voorwoord van de voorzitter

Inleiding Jaarverslag NFN 2020

Het is onvermijdelijk dat ieder jaarverslag over 2020 zal beginnen met een constatering dat het een heel bijzonder en waarschijnlijk zeer uitzonderlijk jaar is geweest, vaak in negatieve, maar bij een deel van de organisaties ook in positieve zin. De COVID-19 pandemie heeft ongeveer iedere organisatie gedwongen de normale gang van activiteiten en hun invulling te veranderen. De NFN was hier in 2020 geen uitzondering op.

Allereerst gaan onze gedachten uit naar het menselijke leed dat de pandemie bij velen heeft veroorzaakt: ziekte, onzekerheid over herstel tijdens langdurige IC-opnames, vreugde om herstel na een IC-opname, de worsteling met langdurige revalidatie en onvermijdelijk het overlijden van dierbaren bij anderen. Het overkwam vaker dan gemiddeld onze patiëntenpopulatie, nierschade-, dialyse- en niertransplantatiepatiënten doen het gemiddeld slechter als ze met SARS-CoV-2 besmet worden. COVID-19 overkwam ook onze dierbare medebestuurder prof. dr. F.W. (Friedo) Dekker. We staan ook op dit punt in het jaarverslag stil bij het leed van al deze mensen en hun naasten en hopen dat we door onze inspanningen in 2020 in enige mate hebben kunnen bijdragen aan de verlichting van hun leed of aan de preventie van ziekte bij anderen.

Bij het uitbreken van de COVID-19 pandemie in maart 2020 werd door de NFN samen met Nefrovisie en het LONT een COVID-19 coördinatieteam geformeerd om te bekijken waar behoefte aan was en bij welke problemen de NFN een rol zou kunnen spelen. Hierbij werd intensief samengewerkt met de NVN (Nierpatiëntenvereniging) en de NFN-Richtlijnencommissie. Het resulteerde in b.v. richtlijnen om besmettingen dialysecentra te beperken, signaleringen aan RIVM en LCI en een oproep aan het LNAZ /LCPS om de coördinatie van CVVH-machines ter hand te nemen. De participatie in vaccinatiecommissies van het RIVM leidde tot de Recovac-studie en het feit dat onze dialyse- en niertransplantatiepatiënten in beeld waren toen er op advies van de Gezondheidsraad door de minister werd besloten voer de vaccinatiestrategie. Door Nefrovisie is het op korte termijn mogelijk gemaakt COVID-19 bij dialysepatiënten te registreren in Renine. Via de NIV werd meerdere malen uitvoerig commentaar geleverd op FMS-voorstellen t.a.v. werkwijzen of triage in geval van code zwart. We hopen op deze manier een constructieve bijdrage geleverd te hebben aan de zorg voor onze patiënten en onze leden, hun behandelaren, goede leidraden hebben kunnen geven deze behandeling uit te voeren.

Bij onze partner Nefrovisie, waar in het bestuur twee NFN-bestuursleden een toezichhoudende rol hebben, vertrok de uitvoerend bestuurder dr. M.H. (Marc) Hemmeler vanwege een benoeming als hoogleraar-afdelingshoofd in het MUMC. De vacature werd in een sollicitatieprocedure die werd geleid door de voorzitters van de NFN en het Nefrovisiebestuur, aanvankelijk tijdelijk en later definitief, opgevuld door dr. M. (Marc) ten Dam. Het NFN-bestuur heeft er alle vertrouwen in dat Marc ten Dam de succesvolle ontwikkeling die Nefrovisie sinds 2014 onder Marc Hemmeler heeft doorgemaakt zal continueren en zal vervolmaken. Door deze benoeming is Marc ten Dam teruggetreden als voorzitter van de PVC en de sectie Kwaliteit. We zullen op de huishoudelijke vergadering in 2021 een voorstel voor een opvolger doen. Prof. dr. Marc H. Hemmeler keerde in het najaar van 2020 in het NFN-bestuur terug als vervanger van de door COVID-19 uitgevallen prof. dr. F.W. (Friedo) Dekker.

Sommige taken, zoals de betrokkenheid bij de taskforces “Nierziekte de Baas” en “Thuisdialyse” werden in 2020 minder intensief uitgevoerd. We zullen hier in 2021 extra aandacht aan besteden. De pandemie had ook zijn weerslag op onze interne organisatie. Allereerst hebben we veel meer geld dan anders moeten besteden aan secretariële ondersteuning. Zonder de hulp van onze ambtelijk secretaris mw.mr. Hennie van IJzerloo hadden we de genoemde COVID-19 activiteiten niet kunnen verwezenlijken. Daarnaast hebben we geleerd gebruik te maken van andere communicatiemiddelen: gewone vergaderingen werden telefonische vergaderingen, die op hun beurt weer werden vervangen door Zoom-bijeenkomsten. We hebben inmiddels enige ervaring welke communicatievorm geschikt is voor welke discussie en welke onderwerpen beter op locatie kunnen

worden besproken. We hopen de komende tijd met deze ervaringen de werkwijze van het bestuur zo te veranderen dat we de voordelen van alle mogelijkheden zullen kunnen benutten.

We kijken net als iedereen uit naar het einde van de pandemie. Ook al houden we digitaal contact voor onze vergaderingen of congressen – het NND congres in oktober 2020 was goed georganiseerd en prima te volgen -, missen we de wandelgangen waarin we met een kopje koffie of een biertje contact hebben, met elkaar meeleven, maar ook afspraken maken of op zijn minst voorbereiden. Hopelijk kunnen we in de tweede helft van 2021 de goede kanten van het oude normaal weer oppakken. Als we dit goed combineren met wat we tijdens de COVID-19 pandemie hebben geleerd, zou 2022 een heel bijzonder jaar kunnen worden

Prof. dr. Frans J. van Ittersum
Voorzitter NFN-bestuur

Bestuur in 2020
Samenstelling per 31 december 2020

- prof. dr. F.J. (Frans) van Ittersum (voorzitter)
- dr. R. (Ronald) van Etten (secretaris)
- dr. I.M.(Ingeborg) Bajema (penningmeester)
- prof. dr. F.W (Friedo) Dekker (Sectie Registratie)
- dr. H.W. (Henk) van Hamersvelt (Sectie Richtlijnen)
- dr. N.C. (Neelke) van der Weerd (Sectie Onderwijs en Opleidingen)
- prof. dr. E.J. (Ewout) Hoorn (sectie Wetenschap)
- dr. A. (Arno) Kuijper (Sectie Kwaliteitsborging)
- dr. B.C. (Brigit) van Jaarsveld (Sectie Communicatie)
- dr. M.S.S. (Marieke) Yo (Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering)
- dr. A.P.J. (Aiko) de Vries, internist-nefroloog (Adviseur, LONT)

Mutaties in het bestuur

Bestuursvergaderingen en aanwezigheid (● = aanwezig, - = verhinderd) :

2020	28 jan	3 maart*	26 mei*	7 juli*	17 sept*	10 nov*
Voorzitter	•	•	•	•	•	•
Secretaris	•	•	•	•	•	•
Penningmeester	•	•	•	-	•	-
Sectie Communicatie	•	•	•	-	•	•
Sectie Kwaliteitsborging	•	•	-	•	•	•
Sectie Bedrijfsvoering	-	-	•	-	•	•
Sectie O&O	•	•	•	•	-	•
Sectie Registratie	•	•	-	-	-	•
Sectie Richtlijnen	-	-	•	•	•	•
Sectie Wetenschap	•	•	•	•	•	•
Transplantatie	-	-	•	-	•	•

* On line

Daarnaast werd op verschillende momenten overleg gevoerd met (een afvaardiging van de besturen van):

- Nederlandse Nefrologie Dagen
- Nefrovisie
- NIV, Sectie Nefrologie
- Nierpatiënten Vereniging Nederland

Jaarverslag Sectie Communicatie 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- B.C. (Brigit) van Jaarsveld, voorzitter
- H. A. (Hennie) van IJzerloo, ambtelijk secretaris bestuur NFN
- A. (Anita) van Eck van der Sluijs, nefroloog-in-opleiding, voorzitter redactieraad en bestuurslid van PLAN

Mutaties Sectie

Wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is in 2020 afscheid genomen van Anneke Jorna. Daarnaast is Harald Brulez als secretaris bestuur NFN afgetreden. Met zijn opvolger Ronald van Etten is afgesproken dat hij op consultatiebasis beschikbaar is voor de Sectie.

Belangrijkste activiteiten in 2020

De sectie heeft in 2020 vier maal telefonisch of via Zoom vergaderd.

In 2020 is verkend op welke wijze de monodisciplinaire nefrologische richtlijnen gemakkelijker gepresenteerd kunnen worden via de website en een daaraan te koppelen specifieke Nefro-app. Er is een aanvraag ingediend voor een subsidie via de Nederlandse Internisten Vereniging bij Stichting Kwaliteitsfonds Medisch Specialisten; helaas werd deze aanvraag door de NIV te weinig kansrijk bevonden. Vervolgens is contact gelegd met de Nederlandse Vereniging voor Hematologie die met een dergelijk initiatief bezig zijn. Na tweemaal gezamenlijk overleg is een Opdrachtformulering ontwikkeld op basis waarvan offertes zijn aangevraagd bij diverse website bedrijven.

Vanaf half maart is de Sectie Communicatie onderdeel geweest van het Corona Coördinatieteam Nefrologie (CNN). Naast inhoudelijke inbreng heeft de Sectie Communicatie gezorgd voor publicatie van en bulkmails over alle relevante berichtgeving omtrent dit onderwerp.

De Redactieraad heeft voor de website twee nieuwe rubrieken opgezet: 'Wat is de Diagnose' en 'Pro-Con discussie'. In de commissie zijn de onderwerpen voor de beide rubrieken en de te inviteren deskundigen besproken. Gewerkt wordt aan implementatie van beide rubrieken in de website.

World Kidney Day. In de afgelopen jaren is geconstateerd dat er weinig belangstelling bestaat voor de World Kidney Day. Toch biedt World Kidney Day een kans om extra aandacht en sympathie te genereren voor patiënten met nierziekten in alle stadia. Vanuit de Sectie Communicatie is daarom contact gelegd met de voorzitter van de Nierpatiënten Vereniging, om initiatieven vanuit deze vereniging te stimuleren.

Sectie Richtlijnen 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- dr. H.W. (Henk) van Hamersvelt, voorzitter
- dr. A.L.H.J. (Albert-Jan) Aarnoudse
- dr. H. (Henk) Boom
- A.H. (Arnold) Boonstra
- dr. B. (Bastiaan) van Dam
- dr. C.E. (Caroline) Douma
- dr. E.K. (Ellen) Hoogeveen
- dr. L. (Lily) Jakulj
- dr. M.F.C. (Margriet) de Jong
- H.P. (Harmen) Krepel
- M. J. (Jacqueline) Krol-van Straaten
- dr. M.A. (Marika) van Leeuwen-Artz
- dr. M.R. (Marc) Lilien, kinderarts-nefroloog
- dr. M.B. (Maarten) Rookmaaker
- dr. J.I. (Joris) Rotmans
- dr. M.A. (Marcel) Schouten
- J. (Joëlle) Suijkerbuijk

Mutaties Sectie

Beëindiging lidmaatschap:

- dr. C.F.M. (Casper) Franssen

Beëindiging dienstverband als ambtelijk secretaris ivm pensioenering:

- A.T.M. (Anneke) Jorna

Activiteiten in 2020

De volgende NFN richtlijnen zijn in 2020 gepubliceerd op de NFN-website:

- Starten en aanpassen van immuunsuppressie voor nefrologische aandoeningen tijdens SARS-CoV2 epidemie (bepaalde adviezen voor niertransplantatie)
- Mineraal- en botstoornis bij chronische nierschade
- Multidisciplinaire richtlijn zorg bij eindstadium nierfalen
- Waterbehandeling voor HD en online HDF
- Peritoneale Dialyse gerelateerde infecties

De volgende multidisciplinaire richtlijnen van de NFN zijn in 2020 gepubliceerd op de richtlijnen database van de FMS

- Zorg bij eindstadium nierfalen

De volgende multidisciplinaire richtlijnen waarbij RLC leden geparticipeerd hebben in de werkgroep zijn in 2020 gepubliceerd op de richtlijnen database van de FMS

- Diabetische nefropathie

Vooruitblik 2021

Personele bezetting van de RLC:

- Na pensioenering van ambtelijk secretaris Anneke Jorna in 2020 moest de financiering van deze functie uit de centrumbijdrages aan Nefrovisie beëindigd worden en is er financiële ruimte beschikbaar gekomen door de contributie van de NFN leden te verhogen. In 2021 zal er via een interne sollicitatie onder de klinische NFN leden een betaalde opvolger gezocht worden
- Aangezien 3 leden ivm andere werkzaamheden hun RLC lidmaatschap in 2021 zullen opzeggen en 2 RLC leden ivm pensioenering hun lidmaatschap in 2022

zullen beëindigen zal de RLC via interne sollicitatie minimaal 5 nieuwe leden proberen te werven, waarbij ziekenhuizen maximaal 1 RLC lid mogen leveren

- Om de positieve samenwerking met het Landelijk Overleg Niertransplantatie (LONT) te formaliseren zal een vertegenwoordiger van het LONT lid worden van de RLC. In de komende 3 jaar zal dat dr. S.A. (Azam) Nurmohammed zijn

Verwachte multidisciplinaire richtlijnen:

- Multidisciplinaire NIV richtlijn hypertensief spoedgeval (31-3-2021)
- Multidisciplinaire NFN (NIV) en NVOG richtlijn zwangerschap en nierziekten
- Multidisciplinaire NIV richtlijn antitrombotisch beleid (met enkele specifieke NFN modules)
- Update NVVH/NFN richtlijn trombotische microangiopathie

Verwachte NFN richtlijnen:

- Update richtlijn ANCA vasculitis
- Update dialyzaatsamenstelling
- Richtlijn acute PD
- Praktische richtlijn plasmafiltratie

Verwachte LONT richtlijnen (besproken in RLC):

- Handreiking infecties na niertransplantatie
- Vaccinatie pre-niertransplantatie voor volwassenen
- Screening maligniteiten na niertransplantatie
- Richtlijn falend niertransplantaat
- Cardiovasculair risico management na niertransplantatie (posttransplantatie diabetes mellitus, dyslipidemie, hypertensie)
- Kidney transplant bone disease
- Screening ontvanger van niertransplantaat

Medewerking van RLC leden aan (multidisciplinaire) richtlijnen:

- NVU richtlijn hematurie
- NVKC richtlijn eenduidige en accurate laboratoriumdiagnostiek bij bloed in urine (hematurie)
- NVVH richtlijn vaattoegang
- NVIC richtlijn start/stop/dosering CRRT
- NIV richtlijn sepsis
- NVVC richtlijn antistolling bij atriumfibrilleren

Sectie Kwaliteitsborging 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- dr. A. (Arno) Kuijper, voorzitter
- dr. P.T. (Peter) Luik, vicevoorzitter
- dr. H. (Henk) van Hamersvelt (voorzitter Richtlijn Commissie)
- H.A. (Hennie) van IJzerloo (Nefrovisie, secretariaat)

Mutaties Sectie

In verband met zijn aantreden als uitvoerend bestuurder van Nefrovisie is Marc ten Dam per 10 november 2020 afgetreden als voorzitter van de Sectie. Hij is opgevolgd door de vicevoorzitter, Arno Kuijper. Per gelijke datum is Peter Luik benoemd tot de vicevoorzitter.

Activiteiten van de Sectie

De sectie is verantwoordelijk voor de NFN participatie aan de Plenaire Visitatie Commissie (PVC). De PVC is samengesteld uit leden namens de NFN en leden namens V&VN Dialyse & Nefrologie. Tot nu toe levert de NFN reglementair zowel de voorzitter als de vicevoorzitter van de PVC.

Gerealiseerde wijzigingen

Door de uitbraak van Corona hebben visitaties en verschillende voor 2020 geplande wijzigingen vertraging opgelopen en/of is de ervaring hiermee veelal nog beperkt.

Met ingang van 1 januari 2020 hebben dialysecentra die deel uitmaken van een ziekenhuis met NIAZ-, JCI- of ISO kwaliteitserkenning de optie om te kiezen voor dit ziekenhuisbrede systeem of voor de bestaande toetsing op basis van de HKZ-norm dialyse. Dialysecentra die een ZKN-certificaat hebben zijn ook niet meer verplicht om een separate toetsing tegen de HKZ-norm dialyse te laten uitvoeren. Bij keuze voor de ziekenhuisbrede kwaliteitsborging, zal de beroepsvisitatie door NFN en V&VN Dialyse & Nefrologie separaat worden uitgevoerd, tussen de momenten van ziekenhuisbrede kwaliteitsborging. Dit leidt bij goede beoordeling tot minder frequente bezoeken voor visitatie (in principe naar één keer in de vier jaar). Vooralsnog houden 20 centra de HKZ certificering en hebben 38 centra de overstap gemaakt naar de ziekenhuisbrede accreditatie. De eerste separate visitatie staat gepland voor januari 2021.

In samenwerking met NEN-HKZ zal voor de algemene HKZ norm Zorg en Welzijn een voor dialyseafdelingen specifieke versie worden gemaakt. Eind 2020 hebben hiervoor de eerste bijeenkomsten plaatsgevonden. Dit zal in februari 2021 leiden tot vaststelling van de nieuwe HKZ-norm Zorg&Welzijn voor Dialysecentra.

Onder verantwoordelijkheid van de Sectie werd sinds 2018 gewerkt aan de herziening van het bestaande kwaliteitssysteem dialyse. De stellingen zijn vervangen door Visitatienormen waarin de beoordelingssystematiek in lijn is gebracht met de "Leidraad waarderingssystematiek voor kwaliteitsvisitaties" van de FMS. De eerste visitatie met de nieuwe visitatienormen werd in 2020 verricht. Daarnaast zijn de eerste ervaringen opgedaan met visiteren volgens tracer methodiek en is het dagprogramma hierop en op separaat visiteren aangepast.

De visitaties worden sinds 2020 ondersteunt door een ander digitaal systeem. ADAS is vervangen door Exata van Compusense. Ook hiermee zijn in 2020 de eerste ervaringen opgedaan.

Door de aanhoudende belemmering die de uitbraak van Corona vormt voor visiteren op locatie werden werkafspraken gemaakt voor digitaal visiteren via een beeldbel systeem. De eerste visitatie met deze methodiek staat gepland voor januari 2021.

Over transparantie van visitatieresultaten werd in 2019 een enquête gedaan onder hoofden van dialysecentra, kwaliteitsmedewerkers en nefrologen. Een meerderheid bleek voor het gedeeltelijk delen van het rapport met de patiënten van het eigen dialysecentrum. Bij de ledenvergadering tijdens de NND werd hiertoe een voorstel tot aanpassing van het reglement gedaan; “de resultaten van visitatie worden gedeeld met patiënten van eigen dialysecentrum d.m.v. een verslag waarin vermeld de voor patiënten relevante aanbevelingen en daaraan gekoppeld het plan tot verbetering”. Dit voorstel werd aangenomen.

Onderhanden wijzigingen

Standaardisering van follow-up visitatie.

Bij een goed verlopen visitatie zal een nieuw bezoek in principe pas na vier jaar plaatsvinden. Met de invoer van de nieuwe visitatienormen is wel de vraag wanneer en op welke wijze er follow-up van geconstateerde afwijkingen van de norm zal moeten plaatsvinden. Op basis van de nieuwe normen zal een gestandaardiseerde wijze van voortgangsrapportage worden geformuleerd.

Aanpassing voorzitterschap en vicevoorzitterschap PVC.

Vanuit V&VN Dialyse & Nefrologie werd de wens geuit om de leden ook in aanmerking te kunnen laten komen voor de positie van voorzitter of vicevoorzitter. Hiertegen lijkt geen principieel bezwaar. Voorstel tot aanpassing van het reglement werd gemaakt en zal begin 2021 aan de besturen NFN en V&VN worden voorgelegd.

Meevisiteren van patiënten.

In 2019 is gestart met de voorbereiding van een pilot die als doel heeft te onderzoeken of deelname van een vertegenwoordiging van de patiëntenvereniging aan de visitatie meerwaarde heeft. Het protocol, patiënten vertegenwoordigers zijn geworven en een trainingsprogramma is opgezet. Dit project is vanwege de uitbraak van Corona nog niet gestart. Gestreefd zal worden om dit in najaar 2021 te starten, zo nodig digitaal.

Uitbreiding kwaliteitsborging richting chronische nierschade stadium 3 en 4 en niertransplantatie.

In 2019 is een invitational conference voor nefrologen gehouden over het opzetten van een kwaliteitsborgingsysteem voor chronische nierschade. Naar aanleiding hiervan is een commissie geïnstalleerd die zich gaat bezighouden met dit onderwerp en zijn er subsidie aanvragen uitgezet. Uitwerking vindt plaats door het kernteam CNS met leden uit NFN, NVN en Nefrovisie. Een pilot met 6-8 ziekenhuizen waarin uitkomstindicatoren zullen worden geëxtraheerd uit EPD en toegevoegd aan Renine data zal starten eind 2021. Visitatienormen zullen worden opgesteld door de Plenaire Visitatie Commissie naar verwachting in 2022. Eenzelfde traject zal in 2020 opgestart gaan worden voor zorg rondom niertransplantatie.

Plenaire Visitatie Commissie (PVC)

Conform reglement kent de PVC drie soorten commissies: de Plenaire Visitatie Commissie, visitatiecommissies ad hoc en bezwaarschriftencommissies ad hoc.

In de vergaderingen van de Plenaire Visitatie Commissie worden de concept verslagen van visitaties besproken en vastgesteld.

De visitaties worden uitgevoerd door visitatiecommissies ad hoc die afhankelijk van het soort bezoek bestaan uit één of meerdere visitatoren afkomstig uit de PVC. Visitatoren beoordelen het werk van nefrologen en andere professionals in de nefrologische zorg aan de hand van de visitatienormen. Het oordeel van visitatiecommissie ad hoc wordt vast

gelegd in een concept visitatieverslag dat besproken wordt in de PVC en leidt tot een definitief verslag.

Tegen een definitief verslag kan bezwaar worden gemaakt. Het reglement van de PVC voorziet in een bezwaarschriften procedure, waarvoor een bezwaarschriftencommissie ad hoc wordt ingesteld. In 2020 is er 1 bezwaarschrift ingediend.

De PVC kent twee typen vergaderingen:

- de reguliere PVC
Een vergadering voor alle leden van de PVC waarin de verslagen van visitaties worden besproken. Deze vergadering wordt gehouden in Utrecht of beeldbellen. Deze vergadering vond 2 keer plaats.
- de telefonische PVC
In de telefonische PVC worden uitsluitend visitatieverslagen van vervolfbezoeken of vervolgrapporten behandeld. Deze vergadering vond 8 keer plaats.

De PVC wordt door Nefrovisie organisatorisch ondersteund door Heleen Boelens en Boudewijn de Jong.

Kerngegevens 2020:

	2020	2019	2018
aantal eerste Visitaties	0	0	0
aantal Visitaties	1	13	23
aantal vervolfbezoeken HKZ met materiedeskundigen (MD)	4	34	45
Aantal focus bezoeken HKZ (zonder MD)	Onbekend	11	18
totale inzet PVC NfN leden (in dagen)	2	21	40
totale inzet PVC V&VN leden (in dagen)	8	70	101
Aantal vergaderingen PVC	2	4	4
Aantal telefonische of kleine vergaderingen PVC	8	8	8

Mutaties Plenaire Visitatie Commissie

In 2020 hebben de volgende leden afscheid genomen van de PVC:

Namens NFN

- Dr. S. Lobatto, Tergooi

Namens V&VN Dialyse & Nefrologie

- Mw. M Bosker, bestuur V&VN (QQ- niet visiterend)

In 2020 is toegetreden:

Namens NFN

- drs. J. Groeneveld, internist-nefroloog, HMC

Samenstelling PVC per ultimo 2020

	NFN		V&VN Dialyse en Nefrologie
1	dr. J. Bijlsma, internist-nefroloog, Dianet/AMC	1	M.I. Dobbenberg, Spaarne Gasthuis
2	dr. A.H.M. Bouts, kinderarts-nefroloog, AMC	2	M. van der Donk, CWZ
3	dr. H.F.H. Brulez, internist-nefroloog, SLAZ	3	T. van der Heijden, DC Ravenstein
4	dr. S.A. Gärtner, internist-nefroloog, Zuyderland MC	4	J. Jousma-Rutjes, Haaglanden MC
5	drs. J. Groeneveld, internist-nefroloog, HMC	5	J. ten Kate, UMCG
6	dr. L. Koster-Kamphuis, kinderarts-nefroloog, Radboudumc	6	Y.M. Koter-Smits, Diapriya tevens intermediair bestuur V&VN D&N (QQ)
7	dr. A. Kuijper, internist-nefroloog, Maxima MC ((voorzitter)	7	E.H. Kruitbosch-Kerkdijk, Deventer Zhs
8	dr. P.T. Luik, internist-nefroloog, Meander MC (vicevoorzitter)	8	G.A.M. van der Kuyjk, DC Bernhoven
9	dr. J.B. van der Net, internist-nefroloog, Albert Schweitzer Zkh	9	M.Trekop, Gelre Ziekenhuis
10	dr. M.H.H. Raasveld, internist-nefroloog, Dijklander Ziekenhuis	10	L.Vinke, Dianet
11	dr. F. Visser, internist-nefroloog, ZGT	11	P. van der Vlist, Groene Hart Ziekenhuis
12	dr. F. Waanders, internist-nefroloog, Isala Klinieken	12	E.W. Westerhof, Treant Zorggroep
13	dr. H. van Hamersvelt , vz Richtlijncommissie (QQ)*	13	M. Woudenberg, ZGT, locatie Almelo

* Niet visiterende leden PVC

Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- drs. M.S.S. (Marieke) Yo, voorzitter
- drs. C.J.R. (Charlotte) de Bruin
- dr. A. (Arno) Kuijper (vanuit Sectie Kwaliteitsborging)
- drs. K. (Karima) Farhat
- dr. K. (Kristel) Koeijvoets
- dr. J.B. (Jeroen) van der Net
- drs. J.M.(Jaap) Stolk
- drs. M. (Marika) Wabbijn

Mutaties Sectie

In 2020 is dr. M.A.G.J. (Marc) ten Dam als voorzitter van de Sectie Kwaliteitsborging afgetreden en opgevolgd door dr. A. (Arno) Kuijper

In 2020 is dr. J.M.Stolk, nefroloog-in-opleiding toegevoegd aan de sectie

Belangrijkste activiteiten 2020

- Aanpassing DBC acute dialyse (ingangsdatum 1-1-2022)
- Enquête capaciteitsproblemen (hemo)dialyse en overleg over aanpak in samenwerking met V&VN
- Input gegeven voor opleidingseisen CZO voor dialyse verpleegkundige en dialyse assistenten

Vooruitblik 2021

- Verdere vereenvoudiging dialyse-DBC's nastreven
- Oplossingsrichtingen zoeken voor capaciteitsproblemen (hemo)dialyse: best practices delen, overleg stimuleren
- Vergoeding medicatie (calciumhoudende fosfaatbinders, vaccinaties voor niertransplantatie, H2-antagonisten, maar ook Algeldraat/magnesiumhydroxide, SGLT2-remmers) bewerkstelligen
- Onderzoeken hoe er meer tijd per polikliniekbezoek ingepland kan worden voor specifieke nefrologische patiëntengroepen
- Beleid ontwikkelen voor goede capaciteitsplanning nefrologen, met aandacht voor huidige overschot
- Aandacht voor organisatie en financiering transmurale zorg nierfalen

Sectie Onderwijs & Opleidingen 2020

Samenstelling sectie per 31 december 2020:

- Dr. N.C. (Neelke) van der Weerd (Amsterdam UMC), Voorzitter
- Drs. M.A. (Annika) Berends (UMCG, Groningen)
- Dr. C.W.H. (Carola) de Fijter (OLVG, Amsterdam)
- Dr. M.W.F (Martijn) van den Hoogen (Erasmus MC, Rotterdam)
- Dr. E. (Esther) Meijer (UMC Groningen)
- Dr. S.A. (Azam) Nurmohamed (Amsterdam UMC)
- Dr. E. (Ellen) van Ommen (Radboudumc, Nijmegen)
- Dr. M.B. (Maarten) Rookmaaker (UMC Utrecht)
- Dr. T.C. (Carolien) Rothuizen (LUMC, Leiden)
- Dr. H.S. (Siebe) Spijker (LUMC, Leiden)
- Dr. A. (Aiko) de Vries (LUMC, Leiden)
- Dr. L. (Liffert) Vogt (Amsterdam UMC)
- Dr. F. (Frank) van der Sande (Maastricht UMC)
- Dr. J. (Janke) Wiegersma (UMC Groningen)

Mutaties sectie:

In 2020 is J. Wetzels (Jack) afgestreden en is opgevolgd door E. Van Ommen (Ellen) als afgevaardigde van Radboud UMC, M.W.F. van den Hoogen (Martijn) heeft E. Hoorn (Ewoud) opgevolgd namens Erasmus UMC en C.W.H. de Fijter (Carola) heeft W.J.W Bos (Willem Jan) opgevolgd als afgevaardigde van de perifeer werkende nefrologen. Verder zijn in 2020 drie nefrologen in opleiding toegetreden tot de sectie, namelijk M.A. Berends (Annika), T.C. Rothuizen (Carolien) en H.S. Spijker (Siebe)

Belangrijkste activiteiten in 2020:

De sectie heeft in 2020 twee keer online vergaderd.

Belangrijkste punten waren de inrichting van het curriculum m.b.t. NIO dagen waarbij uitgebreid gesproken is over het doel van de NIO dagen. De NIO dagen van 2019 en 2020 zijn geëvalueerd middels de digitale enquêtes na iedere NIO dag en er is een voorstel gemaakt voor herinrichting van een van de NIO dagen (de NIO dag hypertensie komt te vervallen, de NIO dag met als werktitel “consultatieve nefrologie” is in voorbereiding en zal in november 2022 voor het eerst plaatsvinden).

Vanzelfsprekend heeft de COVID-19 epidemie ook een belangrijke invloed op het werk van NIO's en op de verplichte onderwijsdagen. De NIO dag Water & Elektrolyten in voorjaar 2020 is komen te vervallen en de Rotterdamse elektrolytencursus heeft voor een aantal NIO's als vervanger kunnen dienen. De NIO dag Transplantatie heeft geheel via een (bestaand) online programma ('MOOC') met verschillende modules plaatsgevonden. De NIO dag Glomerulaire ziekten heeft met aanpassingen live in de Jaarbeurs kunnen plaatsvinden. Bij toekennen van de registratie tot nefroloog door de NIV sectie nefrologie is rekening gehouden met het wijzigen van het programma NIO dagen door COVID waarbij in sommige gevallen niet alle onderwijsonderdelen gevolgd hadden kunnen worden.

In enquêtes geven de NIO's aan dat online NIO dagen in COVID tijden een goed alternatief zijn. Echter de voorkeur lijkt toch te bestaan uit 'live' dagen aangezien sociale interactie en uitwisseling van ideeën en ervaringen voor NIO's zeer belangrijk zijn en dit beter gaat als men elkaar fysiek ziet.

Met hulp en ondersteuning van de NFN is de eerste nefropathologiecursus speciaal voor NIO's georganiseerd door de afdeling nefropathologie van Amsterdam UMC. Dit omdat het bestaande aanbod aan nefropathologie cursussen door stoppen van de Leidse Boerhaave cursus te beperkt was en het om een verplicht opleidingsonderdeel gaat voor registratie.

Vooruitblik 2021:

De eerste NIO dagen van 2021 (Hemodialyse en Peritoneale Dialyse) vinden online plaats via Zoom, en moeten nog geëvalueerd worden. Uit de opgedane 'online' ervaringen zal de

sectie onderzoeken of dit wellicht een toevoeging aan de onderwijsvormen kan zijn, waarbij ook een hybride vorm mogelijk kan zijn.

Er zal geëvalueerd worden of de Amsterdams NIO nefropathologie cursus verder voortgang zal vinden.

Vanuit de NIV is er een commissie Herregistraties bezig om een nieuw systeem van nascholingseisen in te richten. Onderdeel hiervan is dat internisten met ander aandachtsgebied dan nefrologie ook nefrologische nascholing moeten kunnen volgen. De sectie zal een rol gaan spelen in het opstellen van een programma hiervoor.

Sectie Registratie 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- Prof. dr. F.W. (Friedo) Dekker, (NFN), voorzitter
- dr. M.A.G.J. (Marc) ten Dam (Nefrovisie)
- Prof. dr. S.P. (Stefan) Berger (LONT)
- Dr. A.P. de Vries (LONT)
- Drs. W. (Wanda) Konijn (NVN)
- Dr. W (Wieneke) Michels (NFN)
- Dr. H. (Henk) van Hamersvelt (voorzitter Sectie Richtlijnen)
- Dr. B. (Bastiaan) van Dam (NFN-RLC)
- Dr. M. (Marjolein) van Buren (NFN)
- Prof. dr. W.J.W. (Willem-Jan) Bos (NFN)
- Prof. dr. M.H. (Marc) Hemmelder (NFN), voorzitter ad-interim
- Dr. T. (Tiny) Hoekstra (Nefrovisie)
- Drs. L. (Lara) Heuveling (Nefrovisie)
- S. (Sandra) van den Berg (V&VN D&N)
- P. (Petra) van der Vlist (V&VN D&N)
- Dr. V (Vianda) Stel (ERA-EDTA Registratie)

Mutaties Sectie

Afgetreden:

- Dr. C. (Carlien) Cransberg (kindernefrologie)

Toegetreden:

- Opvolging vanuit de kindernefrologie door dr. H. de Jong volgt.

Belangrijkste activiteiten in 2020

Het jaar 2020 is ook voor de sectie registratie door de COVID-19 pandemie getekend. Kort na het uitbreken van de pandemie is er in RENINE een optie gecreëerd om COVID-19 bij dialysepatiënten te registreren. Dit is gedurende het jaar waardevol gebleken, omdat hiermee een goed inzicht is verkregen over de impact van de pandemie voor deze patiënten. Diverse COVID-19 rapportages zijn uitgebracht door Nefrovisie.

Op een aantal activiteiten van Nefrovisie betreffende RENINE is vanuit de sectie in 2020 toegezien. Belangrijk te noemen is de nieuwe set met variabelen die is vastgesteld voor de toekomstige registratie van patiënten met CKD G4-G5 in RENINE. De sectie is in de persoon van de voorzitter vertegenwoordigd in het Nefrovisie bestuur en NFN bestuur. Diverse leden van de Sectie zijn ook actief in andere secties van de NFN en Dr. W. Michels is lid van de Renine beheercommissie.

In 2020 heeft de sectie Registratie samen met Nefrovisie gewerkt aan het Jaarboek 2019 met als thema's het epidemiologisch verhaal van de patient met nierfalen gedurende diverse behandelmodaliteiten, de eerste landelijke PROMs resultaten voor dialyse en niertransplantatie en een terugblik op de eerste COVID-19 data. Samen met de RENINE Jaarrapportage 2019 is het Jaarboek 2019 in januari 2021 gepubliceerd op de website van Nefrovisie.

Namens de sectie registratie is Marc Hemmelder lid van het bestuur van de Samenwerkende Kwaliteitsregistraties (SKR) in Nederland. Deze ontwikkeling anticipeert op beleid vanuit het ministerie van VWS om meer inzicht te krijgen in kwaliteit van zorg voor de professionals, maar ook voor patiënten en andere stakeholders. Gezamenlijk met

registraties als DICA, NICE, NHR en LROI wordt een meer uniforme infrastructuur ontworpen met bijpassende governance en financiering.

Vooruitblik 2021

In 2021 zal vanuit de Sectie Registratie worden gewerkt aan het uitbreiden van Renine met registratie van patiënten met CKD G4-G5. Hierbij wordt een elektronische koppeling met de EPD's voorbereid om de administratieve last te beperken. Samen met Nefrovisie wordt een pilotfase ingericht waarbij de resultaten worden geanalyseerd.

Jaarlijkse rapportages worden gecontinueerd met meer mogelijkheden om data en figuren ook via de Nefrovisie website te kunnen delen met NFN leden.

Samen met de SKR wordt er een impact rapport gemaakt over de gevolgen van de COVID-19 pandemie voor de reguliere zorg. Dit rapport wordt in juni 2021 verwacht.

De bevindingen uit het FMS programma uitkomst gerichte zorg zal mogelijk een wijziging van indicatoren bewerkstelligen die ook voor RENINE opgaan. De jaarlijkse kwaliteitsindicatoren set die door het Zorginstituut bij de ziekenhuizen wordt uitgevraagd wordt gedurende dit traject niet gewijzigd.

Onderzoek

De sectie registratie zal waar mogelijk onderzoek met data uit RENINE stimuleren. Het lopende onderzoek naar PROMs bij dialyse en niertransplantatie zal naar verwachting uitgebreid gaan worden naar CKD G4-G5 indien RENINE hiervoor uitgebreid is.

Jaarverslag Sectie Wetenschap 2020

Samenstelling Sectie per 31 december 2020

- Prof. dr. E.J. (Ewout) Hoorn (Erasmus MC), voorzitter
- Prof. dr. J. (Johan) van der Vlag (Radboudumc), secretaris
- Dr. T. (Tom) Nijenhuis (Radboudumc), secretaris
- Prof. dr. D.J.M. (Dorien) Peters (LUMC)
- Dr. H. (Huib) de Jong (Erasmus MC)
- Dr. A.P. (Anneke) Bech (Rijnstate Arnhem)
- Prof. dr. J.L. (Jan-Luuk) Hillebrands (UMCG)
- Dr. J.J.T.H. (Joris) Roelofs (Amsterdam UMC)
- Drs. F. (Frank) Geurts (Erasmus MC, namens Plan)

Mutaties Sectie

Afgetreden:

- Prof. dr. R.T. (Ron) Gansevoort (UMCG)
- Prof. dr. F.J. (Frederike) Bemelman (Amsterdam UMC)
- Drs. K. (Koen) Groeneweg (LUMC, namens Plan)

Toegetreden:

- Dr. A.P. (Anneke) Bech (Rijnstate Arnhem)
- Prof. dr. J.L. (Jan-Luuk) Hillebrands (UMCG)
- Dr. J.J.T.H. (Joris) Roelofs (Amsterdam UMC)
- Drs. F. (Frank) Geurts (Erasmus MC, namens Plan)

Belangrijkste activiteiten in 2020:

Ook voor de Sectie Wetenschap werd 2020 sterk beïnvloed door de COVID-19 pandemie. Vanwege de onmogelijkheid van 'fysieke' congressen werd besloten de Nederlandse Nefrologiedagen (NND) en de NFN Najaarsvergadering te combineren in een online congres op 13 en 14 oktober 2020. Tijdens dit congres zijn de NFN Publicatieprijzen 2019 en de NFN-Nierstichting Proefschriftprijzen 2019 uitgereikt. De prijswinnaars hielden presentaties over hun publicatie of proefschrift.

- De NFN Publicatieprijs 2019 voor Jonge Onderzoekers ging naar dr. F.W.G. (Frans) Schutgens (UMCU) voor de publicatie:

Schutgens F, Rookmaaker MB, Margaritis T, Rios A, Ammerlaan C, Jansen J, Gijzen L, Vormann M, Vonk A, Viveen M, Yengej FY, Derakhshan S, de Winter-de Groot KM, Artegiani B, van Boxtel R, Cuppen E, Hendrickx APA, van den Heuvel-Eibrink MM, Heitzer E, Lanz H, Beekman J, Murk JL, Masereeuw R, Holstege F, Drost J, Verhaar MC, Clevers H. Tubuloids derived from human adult kidney and urine for personalized disease modeling. *Nat Biotechnol.* 2019 Mar;37(3):303-313.

- De NFN Publicatieprijs 2019 voor Gevestigde Onderzoekers ging naar prof. dr. A.J. (Ton) Rabelink (LUMC) voor de publicatie:

Jukema JW, Timal RJ, Rotmans JI, Hensen LCR, Buiten MS, de Bie MK, Putter H, Zwinderman AH, van Erven L, Krol-van Straaten MJ, Hommes N, Gabreëls B, van Dorp W, van Dam B, Herzog CA, Schaliq MJ, Rabelink TJ; ICD2 Trial Investigators. Prophylactic Use of Implantable Cardioverter-Defibrillators in the Prevention of Sudden Cardiac Death in Dialysis Patients. *Circulation.* 2019 Jun 4;139(23):2628-2638.

- Uit de ingezonden proefschriften voor de NFN-Nierstichting proefschriftprijs werden drie proefschriften geselecteerd. Het betrof de proefschriften van:

- Dr. Kioa Wijnsma, Radboudumc: A new era in HUS diagnosis and treatment of a rare disease.
- Dr. Michele Eisenga, UMCG: Iron Deficiency and erythropoietin excess: two sides of the same coin?
- Dr. Anneke Bech, Radboudumc: Diagnosis and treatment of renal tubular disorders.

In haar presentatie nam de winnaar dr. Kioa Wijnsma het publiek op zeer enthousiaste manier mee in haar verhaal, waarin verbeteringen in de diagnostiek en behandeling van het hemolytisch uremisch syndroom werden besproken. De drie kandidaten kregen allen een oorkonde, de winnaar een geldbedrag van € 1000 en de tweede en derde prijswinnaars een geldbedrag van € 250 (ter beschikking gesteld door de Nierstichting).

Voor de sessies van de Najaarsvergadering werden 18 abstracts ingestuurd waarvan er 8 voor oral presentations en 10 voor speed presentations geselecteerd werden.

De beste beoordeelde abstracts ontvingen abstractprijzen die bestonden uit een oorkonde en een geldbedrag (ter beschikking gesteld door de NFN). Het ging hierbij om:

- Daan 't Hart (Radboudumc): 1^e prijs (€ 500) voor zijn abstract "Say NO to podocyte injury: An (e)NOS-NO-sGC-cGMP-TRPC6 pathway as putative novel treatment target".
- Baranca Buijsers (Radboudumc): 2^e prijs (€ 250) voor haar abstract "Increased plasma heparanase activity in COVID-19 patients".
- Yasaman Ramazani (KU Leuven): 3^e prijs (€ 100) voor haar abstract "Exploring the effects of CYP3A5 and ABCB1 genetic variations in functional differences, tacrolimus metabolism, and CTGF production in human proximal tubule cells".

Omdat er dit jaar geen postersessie namens de NFN Najaarsvergadering was, werd de posterprijs uitgereikt aan de speed presentation door:

- Ideke Lamers (Radboudumc): Posterprijs (€ 100) voor haar abstract "CRISPR-Cas9-based endogenous loci tagging of nephronophtisis gene NPHP5 (IQCB1) to study its specific interactome in high resolution".

Tenslotte heeft de Sectie Wetenschap de sessie met 25 NND posters gemodereerd.

Vooruitblik 2021

Vanwege de voortdurende COVID-19 pandemie is besloten om in 2021 opnieuw de NND en de NFN Najaarsvergadering te combineren in een online congres op 12 en 13 oktober 2021. Naast het (mede) organiseren van de NFN Najaarsvergadering en de NND en het coördineren van de bovengenoemde wetenschappelijke prijzen, heeft de Sectie Wetenschap ook het voornemen een nadrukkelijker rol te gaan spelen in het wetenschapsbeleid van het nieronderzoek in Nederland (in samenwerking met de Nierstichting en de Nierpatiënten Vereniging Nederland). Een concreet voorbeeld hierbij is de betrokkenheid van deze Sectie bij de doorontwikkeling van de wetenschapsagenda "Nierziekte de Baas".